

TUOTA JA TULKITSE

Avaimia oman medailmaisun ja medialukutaidon tueksi

Miten erilaiset ihmiset voivat tulkita mediasisältöjä?

Millaista kuvaa rakennat itsestäsi kun julkaiset tai jaat sisältöä?

Mitä mahdollisuuksia on sillä, että opimme käsittelemään kriittisesti lukemaamme, katsomaamme, kuulemaamme, kokemaamme ja tuottamaamme?

Materiaalin on tuottanut Mediakasvatusseura ry.

© 2016-2017

Lue lisää:

www.mediakasvatus.fi/tuotajatulkitse

1. KUKA SISÄLLÖN ON TUOTTANUT JA MIKSI?

Mediasisällöt eivät ilmesty tyhjästä: niillä on aina tekijä ja jokin tarkoitus. Sisältöä tarkastellessa voi pohtia, onko mediasisällön taustalla esimerkiksi yksittäinen henkilö, ryhmä, organisaatio, yksityinen yritys tai viranomainen.

Mistä tuottajatahon voi päätellä?

Kenelle sisältö on tehty?

Onko mediasisällön julkaisun tai sen levittämisen ajankohdalla merkitystä?

Miten törmäsit sisältöön tai etsit sen käsiisi?

Vaikuttaako mediasisällön tuottaminen suunnitellulta vai spontaanilta?

Miten tulkitset tuottajan motiiveja – haetaanko sisällöllä jonkinlaista reaktiota? Millaisia reaktioita sisällön tekijä toivoisi?

2. MITEN HUOMIOSI KIINNITETÄÄN JA MIELENKIINTOSI PIDETÄÄN YLLÄ?

Päivittäisten mediaviestien määrä on valtava: jokainen haluaa saada äänensä kuuluviin ja yleisöä omalle sisällölleen. Siksi sisältöjen jakamiseen käytetään erilaisia tehokeinoja, joita kohdennetaan eri kohderyhmille eri kanavissa. Medialukutaitoa on sekin, että ymmärtää, millaisista mediasisällöistä itse on kiinnostunut ja sekä tunnistaa erilaisia keinoja, joilla katsojien huomio pyritään kiinnittämään.

Puhutteliko sisältöön liitetty kuva juuri sinua? Vai oliko otsikko niin uskomaton, että oli pakko klikata? Tai onnistuiko joku kertomaan jotain uutta tai tiivistämään hyvin sinua kiinnostavan aiheen?

4. MITEN ERILAISET IHMISET VOIVAT TULKITA MEDIASISÄLLÖN?

Jokainen ymmärtää ja tulkitsee viestejä omista lähtökohdistaan. Tulkintoihin vaikuttavat monet tekijät: kokemus, tausta, kulttuuri ja lähipiirin tai oman yhteisön arvopohja.

Miten vaikkapa naapurisi, perheenjäsenesi tai kaverisi tulkitsisi saman sisällön? Miten tulkinta voisi erota omastasi?

Millaisia rajoituksia mediasisällössä on tehty? Mistä voisit löytää lisätietoa tai vaihtoehtoisia näkökulmia aiheesta?

3. MILLAISIA NÄKÖKULMIA JA ARVOJA SISÄLTÖ VÄLITTÄÄ?

Mediaa tuotetaan monista eri lähtökohdista käsin. Vaikka pyrkimyksenä olisi aiheen neutraali käsittely, arvotyhjiötä ei mediaympäristöissä ole. Sisältö pohjautuu aina joihinkin arvoihin ja pyrkii olemaan mahdollisimman uskottava omalle yleisölleen. Mediasisältöä tarkasteltaessa onkin hyvä pohtia, mitä näkökulmia sisältö edustaa.

Puhutaanko jonkin ryhmän tai vain yksilön edustajana? Edustaako sisältö sinun ajatteluasi? Vai esitetäänkö sinulle vieraita näkökulmia? Muistatko tilannetta, jolloin olisit muuttanut mieltäsi jostakin aiheesta jonkin mediasisällön äärellä?

5. MITÄ SISÄLLÖSTÄ JÄTETÄÄN POIS? MIKSI?

Jokaiseen mediasisältöön mahtuu vain tietty määrä näkökulmia, ja jotain täytyy aina rajata pois. Joskus raja on enemmän, joskus vähemmän tiedostettua. Osa mediasisällöistä on rajattu esittelemään vain yhtä, selkeää näkökulmaa, jolloin moni muu seikka jää piiloon.

IDEOI JA POHDI!

Miten selittäisit jonkin kysymyksistä itseäsi reilusti nuoremmille tai vanhemmille ihmisille? Miten selitystavat eroavat toisistaan?

Miten selittäisit näiden kysymysten tarpeellisuuden?

Miksi mediakriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen on tärkeää?

Mitä lyhyen ja pitkän aikavälin seurauksia voi olla sillä, jos mediasisältöjä ei tarkastele kriittisesti?

Mitä mahdollisuuksia on sillä, että opimme käsittelemään kriittisesti lukemaamme, katsomaamme, kuulemaamme, kokemaamme ja tuottamaamme?

Mitä muita taitoja kriittisen medialukutaidon kehittyminen voi tukea?

Miten kysymyksiä voidaan käyttää eri oppiaineissa, oppimisympäristöissä ja ilmiöoppimisessa?

Miten kysymyksiä voisi hyödyntää nuorisotyössä median käsittelyssä ja tuottamisessa? Entä mediavaikuttamisessa? Miten kysymyksiä voisi hyödyntää kirjastoissa tai tiedonhaun harjoittelussa?

2. MILLAISTA KUVAA RAKENNAT ITSESTÄSI JA KÄSITTELEMÄSTÄSI AIHEESTA?

Millaisesta näkökulmasta käsittelet aihetta? Olisitko voinut valita toisen näkökulman, miksi? Millaisia muita näkökulmia olisi mahdollista valita? Millaisia johtopäätöksiä käsittelemästäsi aiheesta voisi vetää henkilö, joka kuulee käsittelemästäsi aiheesta ensimmäistä kertaa sinun mediasisältösi kautta? Entä asiantuntija tai henkilö, joka tuntee aiheen hyvin?

3. KENET VIESTISI TAVOITTA?

Kenet haluat tavoittaa ja miksi? Mistä tiedät, että viestisi tavoittaa juuri haluamasi yleisön? Mitä tehokeinoja käytät tuotoksen levittämiseen? Entä kenen et halua löytävän mediasisältöäsi? Mitä keinoja tähän käytät?

4. MITÄ JÄTÄT POIS JA MIKSI?

Onko mediaviestissäsi jotain, joka ei mielestäsi ole kertomisen arvoista? Rajaatko mediasisältöä eri tavoilla, kun julkaiset tai jaat sitä eri kanavissa tai eri yleisöille?

5. MILLÄ ERI TAVOILLA TUOTOKSEESI VOIDAAN REAGOIDA?

Tuottamasi mediasisältö voi herättää hyvin erilaisia tunteita ja reaktioita eri yleisöissä. Minkälaisia reaktiota toivot? Miten itse reagoit mahdolliseen kritiikkiin? Tunneskaala mediasisältöjen äärellä voi vaihdella rajustikin. Millaista toimintaa ja netti- ja mediakulttuuria haluat osaltasi vahvistaa omissa kanavissasi?

1. MITÄ HALUAT

VIESTILLÄSI SAAVUTTA?

Kenen tai keiden toivot löytävän tai kiinnostuvan sisällöstäsi tai viestistäsi? Miten toivot heidän reagoivan? Entä keneltä haluaisit kenties piilottaa sisällön, miksi?

